

Diarienummer
KS/2024:537

Till
Kommunstyrelsen

Handläggare
Katarina Heglind

Remissvar: Nätt och jämt – likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Sammanfattning

Partille kommun har av finansdepartementet mottagit en utredning ”Nätt och jämt – likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn” (SOU 2024:50) som kommunen fått möjlighet att lämna ett remissvar på.

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner inklusive LSS-utjämnings för kommuner. Utredningen, Nätt och jämt – likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Den 2 juli överlämnade utjämningskommittén sitt betänkande. Kommittén var enig i sitt förslag. Förändringarna föreslås införas från och med 1 januari 2026 med en införande period på tre till fem år. Samtliga kommuner har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på utredningen senast den 8 november 2024.

Kommitténs samlade förslag innebär sammantaget att kommunens nettointäkter från utjämningsystemet minskar med 3,4 miljoner kronor (2026) och när införandebidraget är fullt infört, preliminärt efter två år, är effekten för kommunen minskade nettointäkter med 11,9 miljoner kronor (2027).

Bakgrund

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnings för kommuner. Utredningen har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Den 2 juli överlämnade utjämningskommittén sitt betänkande. Kommittén var enig i sitt betänkande. Förändringarna föreslås införas från och med 1 januari 2026 med en införande period på tre till fem år. Samtliga kommuner har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på utredningen senast den 8 november 2024.

Syftet till utredningen är att dagens utjämningsystem behöver uppdateras för att bättre jämna ut skattesatsen mellan kommuner med olika demografiska och socioekonomiska skillnader. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och för regioner trots att det finns skillnader i skattekraft, folkmängd och åldersstruktur, hur tätt eller glest befolkningen bor och andra faktorer som påverkar kommunernas och regionernas ekonomi.

Den kommungrupp som i genomsnitt påverkas mest negativt i utredningens förslag är pendlingskommun nära storstad, där ingår Partille kommun. Största positiva förändringen per invånare i genomsnitt har kommungruppen pendlingskommun nära mindre tätort.

Kommitténs samlade förslag innebär en effekt efter införandebidrag på 295 kr per invånare för Partille kommun, totalt 11,9 mnkr. Partille kommun beräknas få lägre utjämningsbidrag netto med 14,9 mnkr det första införandeåret 2026 och totalt 28,9 miljoner kronor vid fullt införande (2027). De mest väsentliga förändringarna för Partille kommun avser effekterna av införande av en socioekonomisk faktor inom skolan samt en gleshetsfaktor i utjämningsystemet.

Inom LSS-utjämnningen beräknas effekten för Partille kommun minska utjämningsavgift med 11,4 mnkr första införandeåret; från 28 mnkr till 16,6 mnkr. Efter införandeårets kommer kommunens avgift att minska ytterligare och avgift uppgå till cirka 11,1 miljoner kronor. Orsaken till den lägre avgiften för LSS -utjämnningen är att personalkostnadsindexet tas bort, ett index som i utredningen anses varit påverkningbart. Partille kommun är positiva till att LSS-utjämnningen inte ska vara påverkningbar och att personalkostnadsindexet tas bort.

Den samlade ekonomiska effekten beräknas till -11,9 miljoner kronor årligen vid fullt införande 2027.

Förvaltningens synpunkter

Partille kommun är i grunden positiva till att en ekonomisk utjämning sker mellan Sveriges kommuner. En viktig effekt med utjämnningen är att den bidrar till att vidareutveckla hela Sverige och minskar de skillnader i skattesats som redogörs för i betänkandet. Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämnningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärdstjänster och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar.

Förändringarna av nytt utjämningsystem föreslås införas från och med 1 januari 2026. För Partille kommun är det för kort tid att hantera en eventuell förändringen med hänsyn tagen till budgetprocessen i kommunen.

Partille kommun anser att fler riktade statsbidrag bör inordnas i det generella statsbidraget bland annat i syfte att öka möjligheterna att bedriva en ändamålsenligt och effektiv kommunal verksamhet. Beslut om kommunal verksamhets utformning sker bäst på lokal nivå bland annat med stöd av generella statsbidrag, vilket också är förenligt med det kommunala självstyret.

Partille kommun ställer sig positiv till de förslag gällande LSS-utjämnningen då möjligheten till påverkbarhet minskar genom att personalkostnadsindexet tas bort. I förslaget föreslås att grundläggande standardkostnad ska beräknas utifrån två mättillfällen för att minska inslag av slump. Partille kommun anser att mätningen av LSS-insatser bör dock ske vid ett tillfälle per år för att undvika kostnadsdrivande administration. Enligt Partille kommun bör det även övervägas om LSS-utjämnningen fortsatt skall vara en egen utjämningsmodell eller om den bör ingå i den övergripande utjämnningen.

Förslagen att införa socioekonomisk utjämningsfaktor inom skolan samt gleshetsfaktor beaktar förändringar som skett under period där befolkningssammansättningen i Sverige förändrats kraftigt i historisk bemärkelse. En motsvarande utveckling det kommande decenniet är mindre sannolik vilket inte beaktas eller beräknats i betänkandet. Möjligheterna att bidra i tider av väsentligt förändrad befolkningsutveckling bör därav utredas och beaktas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 3 oktober 2024

Nätt och jämt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar upprättat förslag på remissvar för utredningen Nätt och jämt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50) och översänder till remissvaret till finansdepartementet.

Expedieras till:

Finansdepartementet

Katarina Heglind
Ekonomichef